

וירא העם וינועו

• סיום מבצע הכנה ליום הבהיר י"א ניסן | ה'תשע"ד | מאה ושנים-עשרה שנה •

הרועה אינו נזכר

"ענין הרועה הוא שבעצם צריך שיהיו בו תכונות מיוחדות שבהם הוא נעלה יותר משאר בני אדם. . שהרועה יש בו ענין מיוחד כפי שהוא לעצמו, שהוא למעלה מן הצאן, וכמו במלך שהוא משכמו ומעלה גבוה מכל העם, וכן הוא גם בכל נשיאי ישראל, הנקראים בשם רועי ישראל, שכולם הם כמו הרועה הדואג תמיד לצאנו, וכמו"ש כ"ק מו"ח אדמו"ר במכתבו הידוע אודות בעל ההילולא דב' ניסן שרועי ישראל לא יעזבו את צאן מרעיתם אלא עומדים ומשמשים במרום, שכן הוא גם בנוגע לכ"ק מו"ח אדמו"ר, ממלא מקומו".

מאמר "למנצח לדור להוכיר", תשל"ב

השפעה מרבי

אדמו"ר ג"ע אמר: אבי - מהרשנ"ע - ענה לאחד בעת "א געשמאקע יחידות" עם תוכן עמוק, בזה הלשון: צי אז גוט איז גוט, איז בעסער ניט בעסער!?! (=וכי מאחר דטוב הוא טוב האם בשביל זה המעולה אינו משובח).

ועל ידי זה עורר אותנו וגילה בו את הנקודה הפנימית. הוא פתח בפניו את שפע האמת ("די רייכקייט פון אמת"). ע"פ השכלה הי' עליו לענות לאותו אחד ביחידות באופן אחר לגמרי, לתת לו אור פנימי, היינו את הבנת הענין, ואז הי' זה מענה עבור היחידות שלו, אלא שרבי הוא לא רק רבי. רב ותלמיד הוא באופן של השפעה, שבהשפעה הרי היא נותנת לו מהות דבר מה. רבי וחסידי הוא באופן של אור וחיות. רבי נותן את מה שאי אפשר להשיג לבד בכדי להגיע לשפע ("רייכקייט") של אמתית הענין, שבמצב זה שוכח הוא על עצמו, היינו על הציור אדם, שציור אדם הוא הרי שכל ומדות. ואז מורגש האמת של הענין, ואמת הענין הרי הוא אמת ממש!

רשימות היומן, עמוד תנא

"מייך טאג"

הולדת האדם היא תחילת התגלות נשמתו למטה, ובתחילה זו כלולה כל עבודתו שבמשך ימי חייו. ובודאי שהוא כן בנוגע לנשיא ישראל, כמ"ש גבי "ומשה הי' רועה", ואמרו חז"ל: "משעת לידתו היה מתוקן לכך". ועפ"ז מובן, שמה שאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר בנוגע ליום הולדתו י"ב תמוז: "דאס איז מייך טאג", הרי"ז כולל הפירוש [שהרי "צדיקים דומים לבוראם", וכמו שדיבור הקב"ה בתורה כולל כמה פירושים נוסף על הפירוש הפשוט, כמו"כ הוא בנוגע לדברי צדיקים], "אז ער איז בעה"ב אויף דעם טאג", דהיינו שהוא הבעה"ב על כל הענינים השייכים אליו ולאנשי דורו. וכ"ז כלול ביום הולדתו.

ש"פ בלק, תשכ"ד

התמונות בגיליון זה נמסרו לדפוס באדיבות חברת JEM, ותודתנו נתונה להם.

הללו, עבדי ה'; הללו, את-שם ה'; יהי שם ה' מְבֹרָךְ מְעַתָּה, וְעַד-עוֹלָם.

פנינים

כוחה של התועדות

* סיפור מיוחד ומפעים, המלמדנו קמעה על מעלתם הנפלאה של התועדויות הרבי, מספר הרה"ח יצחק מאיר גוראריה, משפיע ישיבת תומכי תמימים מונטריאול:

בערב חג הסוכות תשל"ו, זכיתי להיכנס אל חדרו של הרבי, יחד עם זקני הרה"ח מרדכי אלטיין שי', שהיה מכניס את האתרוגים והולבים אל הרבי. הרבי דיבר בהתרגשות אודות כך שהנהלות ישיבות תומכי תמימים לא ממלאות את תפקידם כדבעי. בין הדברים, אמר הרבי: מילא הבורים שלומדים כאן, שומעים התועדות בכל שבת, ומקבלים התעוררות מזה. אבל אלו שהם מרחוק מכאן, הרי אינם שומעים, ומה נותנת להם ההנהלה?

דבר מתאים ביותר וגורם נח"ר

* מספר השליח ר' יוסף יצחק איטקין: היה זה בסביבות חודש טבת תשל"ב. באותה תקופה למדתי בביהמ"ד 'אהלי תורה', וישבתי יחד עם חברי בפארברענגען בו החלטנו שצריכים לעשות משהו - כהכנה/מתנה לרבי לקראת י"א ניסן. לבסוף הגענו למסקנה שכל אחד מאתנו ישנן 70 שיחות בע"פ, ובנוסף נסיים את לימוד כל המסכת בבא-קמא בע"פ. היות וכל אחד זוכה להיכנס ליחידות אצל הרבי בסמיכות ליום הולדתו, החלטנו שכשיגיע תורו של הבור הבא מבני כיתתנו להיכנס, יכתוב לרבי בשם כולם ע"ד המתנה שמעניקים לכבוד י"א ניסן.

בהשגחה פרטית אני הייתי זה שהיה צריך להתקבל ליחידות בזמן הקרוב, ואכן כתבתי בפתק שלי - בין הדברים - גם ע"ד המתנה של בני כתתי. לאחר שהגשתי את הפתק לרבי כנהוג, ענה על זה הרבי: "דאס וואס דו שרייבסט וועגן י"א ניסן, ס'איז א גלייכע זאך, און גורם נחת רוח, וממנו יראו וכן יעשו" (=זה שכתבת בנוגע ל"א ניסן, הרי זה דבר מתאים ביותר וגורם נח"ר, וממנו יראו וכן יעשו). אני זוכר שכשיצאתי מחדרו הק' וחזרתי על דברי הרבי לתלמידים המבוגרים שעמדו בחוץ, כולם התפעלו ביותר, והדברים הביאו להתלהבות בכל ההכנות בקשר ל"א ניסן.

נזכרים ונעזשים

• י"א ניסן בכל שנה ושנה •

קודם הנשיאות

שנים רבות היה תאריך יום הולדתו של הרבי נעלם מידיעת החסידים. לראשונה, התגלה התאריך עוד קודם קבלת הנשיאות, בשנת תש"ז. היה זה כאשר הרבי נסע לצרפת לקבל את פני אמו הרבנית הצדקנית מרת חנה ע"ה, שיצאה את ברית המועצות. הרבי, יצא לצרפת בכ"ה אדר, וחזר לחופי ארה"ב בכ"ח סיון באותה שנה. באותם שנים, התקיימה בצרפת קהילה מפוארת מעדת החסידים שיצאו מרוסיה ופליטי המלחמה, והם ניצלו את ביקור הרבי בכדי להתוועד עמו וליהנות מזיו גדלותו.

תשי"א. זו הייתה הפעם הראשונה בה נדפס קונטרס עם "שער בלאט" של הרבי.

בתשי"ב הייתה הפעם הראשונה בה התייחס הרבי באופן גלוי ליום הולדתו. ב"א ניסן, בו מלאו לרבינו חמישים שנה, קרא הרבי הרחמ"א חדקוב, ונתן לו רשימה של כעשרים אנשים בכדי להזמין לחדר הרבי. על הנקראים נמנו כמה מזקני החסידים, לצד מספר בחורים שעסקו בהפצת חסידות. הרבי אמר בפניהם שיחה קצרה, ואחר כך פתח באמירת מאמר ד"ה "ה' שפתי תפתח", פסוק מתחילת פרק נ"א בתהלים שאותו התחיל הרבי לומר ב"א ניסן באותה השנה.

עובדה מיוחדת היא, כי ב'היום יום' י"א ניסן כותב הרבי: "ביום ההולדת, על האדם להתבודד, ולהעלות זכרונותיו ולהתבונן בהם, והצריכים תקון ותשובה ישוב ויתקנם". את ה'היום יום' הדפיס הרבי בשנת תש"ג, ומעניין, כי הרבי בחר להדפיס פתגם זה ביום ההולדת שלו עצמו, שבאותם ימים היה כמוס וחתום מהחסידים!

במהלך אמירת המאמר בכה הרבי מאוד, בעיקר כאשר ביאר את הפסוק בהמשך הפרק "אלמדה פושעים דרכך". לאחר המאמר, אמר ר' שמואל לויטין לרבי: הרי בפרק בתהלים כתוב גם "תשמיעני ששון ושמחה", והרבי ענה לו בחיוך את המשך הפסוק, "תגלנה עצמות דכית".

החסידים מתוועדים

בשנים הבאות, עד שנת תשכ"ב, לא התייחס הרבי בפומבי ל"א ניסן באמירת מאמר או כיו"ב, אך נהג לבאר פסוקים מהפרק החדש בשיחות או במאמרי ימי חג הפסח. בחלק מהשנים, אמר הרבי מאמר נוסף בהתוועדויות הסמוכות ל"א ניסן, על הפרק בתהלים שסיים לומר.

אצל החסידים והתמימים בבית חיינו, שידעו להכיר בגודלו של היום, היו חוגגים את י"א ניסן בהתוועדויות פנימיות מתוך רגש של שמחה עילאית - "אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו..."

אך במשך כל השנים הללו היה יום י"א ניסן בבחינת "מיינע א פרטיות'דיקע ענין".

שנת השישים

לקראת י"א ניסן בשנת תשכ"ב - שישים שנה להולדתו של הרבי, התעוררו אנ"ש והתמימים בכל העולם להוסיף בלימוד התורה ובנתינת צדקה במספר שישים, וכמה מקהילות החסידים אף שיגרו מכתבי ברכה אל הרבי, בחתימת כלל החסידים.

מספר ימים קודם י"א ניסן, גילתה הרבנית חנה לכמה מהחסידים כי י"א ניסן הוא תאריך יום ההולדת של בנה. כמה מזקני החסידים נגשו לרבי ובקשו ממנו להתוועד, הרבי השיב: "א וודאי, א גלייכע זאך". ההתוועדות התקיימה בשונה מהרגיל, בקומה העליונה של בית הרש"ז שניאורסון שבו התארח הרבנית, ולשם היה בא הרבי מדי יום לפגוש את אמו, ולא בבית הכנסת של אנ"ש שבו היו מתקיימים ההתוועדויות בדרך כלל.

באותם ימים, היה הרבי מנהל המרכז לענייני חינוך, ובמסגרת זו היה ממונה על הוצאת הספרים קה"ת. הרבי הקפיד שתאריך ההוצאה לאור המצויין ב'פתח דבר', יהיה קשור עם יומא דפגרא, ותאריך שיש בו מאורע מיוחד. עובדה מעניינת היא, כי בין השנים תש"ח עד תשי"א, בקונטרסים שהרבי הדפיס לרגל חג הפסח נחתם התאריך: י"א ניסן.

ענין פרטי

בליל ב' ניסן תשי"א שאל הרה"ח ר' שמואל לויטין את הרבי האם בכוונתו לנסוע למחרת לאוהל. הרבי ענה: "הייתי כבר בער"ח ניסן ואם לא כן הייתי הולך עכשיו, ושוב אני צריך ללכת לשם בעוד עשרה ימים. ר' שמואל שאל האם זה בקשר ל"ג ניסן - יום הסתלקות ה"צמח צדק", ענהו הרבי: זהו בשביל ענין פרטי שלי ("מיינע א פרטיות'דיקע ענין")...

כעבור עשרה ימים, ביום י"א ניסן, לפני נסיעתו של הרבי לאוהל יצאה הודעה מאת המזכירות וזה תוכנה: "אלו הרוצים להתמסר ולציית מבלי לשאול שאלות, יחתמו על פתק את שמם ושם אמם. אין להם על מה לפחד, לא יהיו ענינים שבאופן ד"לעלות השמימה", אבל אלו שיחתמו עליהם לדעת שצריכים לציית". הרבי הוסיף ש"זהו לא משחק". כל התמימים חתמו את שמותיהם ומסרו למזכיר על מנת להכניס לרבי. כשראה הרבי את הפתק אמר: "עס איז אַ ערנסטע זאַך". אך הוסיף: "אם כי לא ידרשו 'לעלות השמימה'. היה זה תקופה קצרה לאחר שהרבי קיבל את הנשיאות.

הרבי נסע אל הציון, ומספרים שבהיותו באוהל חזר על כל מאמר "באתי לגני" שאמר

ביו"ד שבט בעת קבלת הנשיאות. כששב הרבי מהאוהל מסר את המאמר להוציאו לאור, אך הזהיר שלא ידפיסוהו בדפוס וכדומה, אלא בצילום, כפי שהיו מדפיסים את השיחות באותה עת. אולם לאחר מכן כשהראו לרבי את ה"שער בלאט" שמכינים,

בי"א ניסן תש"ט, שהיה האחרון בחיי חיתו בעלמא דין של אדמו"ר הרי"צ, נכנס ר' שלמה אהרן קזרנובסקי ליחידות, והרבי הרי"צ דיבר עמו ענינים 'דיקים' מאוד, אודות השתלשלות החסידות והעברת 'פך' השמן מנשיא לנשיא. כשיצא, סיפר לרבי על שיחת אדמו"ר הרי"צ עמו, והרבי הורה להכניס את השיחה הפלאית לקונטרס חג הפסח, שנדפס באותם ימים.

עם התואר "כ"ק אדמו"ר שליט"א מליובאוויטש" - נתן את הסכמתו לכך, וציווה שהקונטרס יודפס עד ל"ג ניסן.

בחתימת 'פתח דבר', כתב הרבי כנהוג את התאריך: י"א ניסן

צעירי חב"ד בניו-יורק יצאו בקול קורא לאנ"ש והתמימים לערוך הכנות כדבעי לקראת יום הולדת הרבי, ולהשתדל לקשר זאת עם המספר שישים. בנוסף, התבקשו כל החסידים לתרום מכספם במספר שישים, על מנת להביא את כספי התרומות אל הרבי. הייתה זו השנה הראשונה בה יצאו בפרסום רשמי בתוככי אנ"ש ע"ד הכנות ליום הולדת הרבי, והמארגנים חששו בתחילה כיצד הרבי יגיב לכך (ראה מסגרת בהרחבה).

הייתה זו הפעם הראשונה מאז קבלת הנשיאות, בה התייחס הרבי בפרהסיא ליום הולדתו, וערך התועדות עם החסידים. ההתועדות הייתה פתאומית, וכיון שכך הקהל שהשתתף בה היה מצומצם. להתועדות נכנס הרבי כשבדיו כרך א' של 'לקוטי שיחות', שיצא לכבוד י"א ניסן. הרבי ביאר את סיפור הגמרא אודות רב יוסף, שבהגיעו לגיל שישים "עביד להו יומא טבא לרבנן, אמר נפקי לי מרת וכו'". בהמשך ערך סיום על מסכת פסחים ובין הדברים דיבר על אריכות הגלות בהתרגשות רבה, בדיבור איטי, שנפסק פעמים רבות בבכי חנוק...

בהתועדות זו אמר הרבי שני מאמרים. את המאמר השני אמר הרבי לאחר שקם אחד מזקני החסידים ובירכו, והוא נפתח במילים "גדול העונה אמן יותר מן המברך", כפי הנראה במענה לברכות החסידים.

בשנים הבאות, לא התועד הרבי ביום י"א ניסן. אך בהתועדות הסמוכות ליום זה היה מבאר פסוקים מתוך הקאפיטל החדש בתהלים. בחלק מהשנים, אף הבחינו החסידים כי הרבי לובש ביום זה סרטוק משי. סדר זה נמשך עד לשנת תשל"א.

תשל"א

בשנת תשל"א, כאשר חזר הרבי מהאוהל הודיע בפתאומיות שתהיה התועדות קצרה. בהתועדות זו אמר הרבי מאמר ד"ה "ביום עשתי עשר יום", בו מבואר אודות ה"פקח אחד" שמוותר על הדרגות הרוחניות הגבוהות, בכדי להיות קשור באמיתות של המלך ובלי 'מומצעים', 'אנא נסיב מלכא'. בהמשך ההתועדות, הודה הרבי על הברכות שנשלחו לכבוד י"א ניסן.

בשנת תשמ"ט הגיה הרבי את המאמר, והוא יצא לאור כ'קונטרס י"א ניסן'. (יצוין, כי מאמר זה יחד עם המאמר שאמר הרבי בשנת תשל"ב, הינם המאמרים היחידים שאמר הרבי בי"א ניסן שהדיבור המתחיל שלהם קשור עם יום זה עצמו – 'עשתי עשר יום', ולא מענייני חג הפסח).

תשל"ב

כבר בתחילת שנת תשל"ב, התעוררו אנ"ש והחסידים בהכנות גדולות לקראת י"א ניסן – 'שנת השבעים'. בארץ הקודש, בכינוס כללי לחסידי חב"ד שנערך בכ' חשון, קיבלו על עצמם המתכנסים מספר החלטות חשובות, כהכנה ליום הגדול. בהתקרב המועד, פרסמו העיתונים הגדולים בעולם ובארץ מאמרי הערצה אודות הרבי ומשנתו,

ומנהיגים מרכזיים בעולם שלחו את ברכותיהם אל הרבי.

הדברים הגיעו לשיאם, בהתועדות פורים (בה צפה קהל תלמידי התמימים במסגרת מבצע 'ירא העם וינועו'), כחודש לפני יום ההולדת. בעיצומה של אחת השיחות, החל הרבי לדבר בהפתעה על המתנות לקראת י"א ניסן, וביקש לקשר זאת עם הוספה בלימוד תורה, הן בנגלה והן בחסידות. מאותה התועדות, היה כל ענין ההכנות גם בבחינת 'אתערותא דלעילא', מהרבי עצמו.

כשהלך והתקרב המועד המיוחד, נודע לחסידים שהרבי יערוך התועדות מיוחדת לכבוד י"א ניסן. עובדה זו כשלעצמה, עוררה שמחה גדולה בין החסידים. עד אותו זמן, התחושה הייתה ש"א ניסן הוא ענין פרטי של הרבי, ובאותה שנה הרגישו כולם כיצד הרבי, בחסדו הגדול, מזכה את החסידים להשתתף בשמחתו.

הבשורה על קיומה הצפוי של התועדות עם הרבי לרגל שנת השבעים, עוררה הדים רבים, והתקבלה אפוא בהתרגשות עצומה. בימים הסמוכים לי"א ניסן, רבים מאנשי בעולם ארזו את מטלטליהם ובאו מקרוב ומרחוק ל'סעוון סעוונטי'. בית חיינו היה מלא מפה לפה.

באותה שנה חל י"א ניסן ביום ראשון בשבוע, ויום קודם לכן, בהתועדות שבת הגדול, ביאר הרבי את הפסוק מהפרק החדש בתהלים (ע"א) "בך ה' חסיתי אל אבושה לעולם". בהתועדות זו אמר הרבי שני מאמרים, הראשון היה על הפסוק "למנצח לדוד להזכיר", מפרק ע' בתהלים שהרבי סיים לאמרו באותו יום. המאמר השני היה ד"ה "בעשור לחודש", שעסק באותו נושא של מאמר "ביום עשתי עשר" שאמר הרבי שנה קודם.

באותה התועדות, נגנו לראשונה את הניגון שחיבר ר' משה טלישבסקי על הפסוק "בך ה' חסיתי".

הרבי הודיע שלמחרת, י"א ניסן, הוא מעניק במתנה זוג תפילין לכל יהודי שיקבל על עצמו להניחם, בכל מקום שהוא. "בכדי שלא יהיה נהמא דכיסופא", אמר הרבי, "יקחו מכל אחד דולר, (ובארץ ישראל שקל אחד) בלבד" (נוהג זה חזר על עצמו מספר פעמים בשנים הבאות).

למחרת בלילה, לקראת ההתועדות הגדולה, מלאו את 770 אלפי אנשים, חסידים ושאינם. בין האורחים הרבים ניתן היה לזהות רבנים גדולים, ואישי ציבור ידועים.

באותם שנים, בשעה שהרבי היה נכנס להתועדויות, היה הקהל בדומיה. אך בהתועדות זו, החסידים לא יכלו להתאפק, ובעוד כולם ממתנינים לכניסת הרבי, הניגון החדש "בך ה' חסיתי" פרץ מכל הלבבות והקהל נגנו בהתלהבות גדולה דקות ארוכות, שנמשכו ביתר שאת כשהרבי נכנס להתועדות. המחזה הבלתי שגרתי, היה ביטוי עז לרגשותיהם הגואים של החסידים.

ע"א מוסדות

לקראת סיום ההתועדות, פתח הרבי בשיחה מיוחדת במענה

לטענה שעליו לחשוב כעת על מנוחה וכו', שהרי "ימי שנותינו בהם שבעים שנה". ראשית, אמר הרבי, אין להסתכל על הגיל ב"פספורט", אלא כיצד מרגישים בפועל. ובעיקר: כמה מתוך שנים אלו היו "שנים קיימות", מנוצלות לעבודה כדבעי. בנוסף, המענה העיקרי לשאלה זו ניתן מיד בהמשך הפסוק – "ואם בגבורות", היינו שכאשר מגיעים לשנת השבעים גם העינים שבהם הייתה חלישות בשנים הקודמות, צריכים להיעשות בתנופה יתירה.

דברים אלו, היו הקדמה למבצע הגדול שעליו הכריז הרבי בהמשך ההתועדות. הרבי אמר, שהמתין לשעת הכושר שבה תהיה "התעוררות מתאימה וגם התעוררות הניכרת בגלוי" בכדי להכריז על המבצע. וכאן פנה הרבי ב"בקשה, הפצרה ותחינה" להקים במשך שנת השבעים עוד שבעים-ואחת (!) מוסדות חדשים ברחבי העולם.

הרבי עורר על כך בדברים מלהיבים, ואף הודיע על השתתפות בסך 10 אחוז מכל ההוצאות, אשר תינתן בשונה מהרגיל לאחר

מספר ר' לייבל אלבסקי, שליח כ"ק אדמו"ר בקליוולנד אוהיו, שהיה אחד מראשי צא"ח בשנת תשכ"ב:

היה זה בחודשים שקדמו ליום הולדת השישים של הרבי, וראשי צא"ח רצו לעשות משהו גדול, לכבוד האירוע המיוחד.

הבעיה הייתה שענין בסגנון זה לא נעשה מעולם קודם לכן, ואף אחד לא ידע כיצד הרבי יקבל רעיון כזה. המארגנים, קיוו אפוא שהרבי יתן את אישורו לתכנית. בשנים ההן, הנהלת צא"ח הייתה מתאספת בכל מוצאי שבת, והיו שולחים דו"ח לרבי כמה שדיברו ומהתכנית לשבוע הבא.

כשכתבו לרבי על התכנית לכבוד י"א ניסן, הרבי לא ענה. עברנו, כפי שהדברים נדמו באותם ימים, המשמעות הייתה לאישור, שכן במידה והרבי לא היה מסכים – היה מורה לא לעשות כן.

בתחילת השבוע הבא נשלחו ממשרדי צא"ח מכתבים לחסידים בכל העולם, בהם עוררו את כולם לשים לבם לי"א ניסן הקרב ובא, ולהוסיף בתורה עבודה וגמ"ח בקשר עם מלאות שישים שנה, מתוך דגש מיוחד על המספר שישים: שישים דולר לצדקה; שישים שורות תניא בע"פ, וכן הלאה.

כל חסיד התבקש לשלוח את ההחלטות שלו ואת כספי התרומות למשרדי צא"ח. ואכן, כשי"א ניסן התקרב, ההיענות הייתה רבה, ומעטפות רבות החלו להגיע למשרדים של צא"ח. קרה, ובעקבות טעות שארעה, חלק קטן מהמעטפות הגיעו לחדר של הרבי, לפני שהגיעו למשרדים של צא"ח.

מחרים את השנים

הקמת מוסד, כבר כעת, על מנת שיוכלו להתחיל מיד בהקמת המוסדות.

דרישה זו של הרבי גרמה לדריכות רבה בקרב המשתתפים. היה זה אתגר של ממש ביחס לאותם ימים: להצליח להגיע להקמת שבעים-ואחת מוסדות חדשים, בתוך שנה אחת.

בחודשים הבאים, המשיך הרבי לבאר בהתועדויות פסוקים מתוך הפרק החדש, עד לחודש אלול באותה שנה (ביאורים אלו הוגהו ע"י הרבי ונדפסו בהוספות ללקו"ש ח"ז).

תשל"ג – תשמ"א

ספר "ממעייני החסידות", אמרות ופתגמים ורעיונות על פרשיות ספר שמות, ועוד, ועוד. יש לציין גם את קובץ השירים "מכנף הארץ" של המשורר החב"די הרה"ח צבי יאיר שטיינמיץ, שחלקו הגדול הוקדש לרבי, ויצא לאור לקראת י"א ניסן.

גדולי האדמו"רים והרבנים שיגרו מכתבי ברכה אל הרבי, והביעו את רחשי לבם והערצתם הגדולה למנהיגי ישראל, ולפועלו האדיר של הרבי. ראשי מדינה ואישי ציבור שונים, יהודים ולהבדיל - שאינם יהודים, שלחו אף הם מכתבי ברכה אל הרבי, כשהם מציינים את השפעתה הברוכה של תנועת חב"ד המורגשת במקומם, בשטח המוסר והחינוך ולחיזוק הצדק והיושר.

אנ"ש בכל העולם, אנשים נשים וטף, הגישו לרבי מתנות רוחניות. תלמידי מוסדות ליובאוויטש ברחב תבל שגרו אל הרבי מתנות כמספר פ"א, כל אחד לפי ערכו: דפי גמרא; פרקי משנה בעל פה; פרקי תנ"ך; פרקי תניא; סימנים בשולחן ערוך; מאמרי חסידות, וכיוצא בזה כמספר פ"א.

גם בתחום זיכוי הרבים ניתנו 'מתנות' במספר שמונים ואחת, כדוגמת: פ"א מניחי תפילין; אותיות לספר התורה; מדליקות נרות שבת קודש, וכן הלאה במספר פ"א. מטעם צעירי חב"ד בניו-יורק יצאה שיירה של 18 "טנקי המצוות" שהתפרסו על פני כל מדינת ניו-יורק. גם הסנאט של מדינת ניו-יורק הצטרף לשמחה וקבע 81 ימים לחיזוק החינוך.

שהחיינו וקיימנו והגיענו

שבת מיוחדת ומרוממת הייתה שבת הגדול, ערב י"א ניסן. הרבי עודד בעוז את שירת הניגון החדש, "הרנינו לאלוקים", בכניסתו וביציאתו מהתפילות, ובעת ההתעודות. כבר בהתעודות זו הזכיר הרבי את האורחים שבאו לכבוד שנת השמונים, ונשא שיחה ארוכה אודות פרק פ' בתהלים שסיים לאמרו באותו יום, "למנצח על שושנים". הרבי בכה מספר פעמים בשיחה, כאשר דיבר על הירידה הגדולה בגלות, והזכיר את ההלכה שאסור להכות את בנו הגדול. "עד מתי יוכה בנך הגדול?" זעק הרבי, כשדמעות עוצרות את דיבורו, והקהל כולו היה בהתעוררות יתירה.

במוצאי השבת, בדקות הראשונות של היום הגדול, התרגשות רבה ושמחה עילאית פורצת מהחסידים. כשתמה תפילת ערבית, הקהל כולו פונה לשמיעת ההבדלה, אך אחד מראשי הישיבות שהגיע מארץ ישראל אינו יכול להתאפק, ומנצל את רגע הדממה שנוצר כדי לברך בקול רם: "ברוך אתה... שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה!" הברכה כמו נתנה ביטוי לתחושת הקהל כולו, שענה בשאגה גדולה "אמן", וגם הרבי נראה עונה על הברכה.

הציבור יצא בריקודים נלהבים, והתיישב להתעודות חסידים שנמשכה עד אור הבוקר.

על ארועי התעודות הרבי, וחלוקת התניא לאנשים נשים וטף, ראה בהרחבה בסקירה המתפרסמת בגיליון 'בית חיינו' לשבוע זה.

בשנים הבאות, התועד הרבי בכל שנה ושנה ב"א ניסן. עד שנת תשל"ח, היו מביאים אנשים רבים מתנות אל הרבי בהתעודות, בין השיחות. מביאי המתנה היו מגישים אותה אל הרבי, וזוכים לשוחח עמו מעט ולקבל את ברכתו. לרוב, הורה הרבי לנותנים לומר לחיים על כוסית משקה. החל מאותה שנה, נפסק המנהג, והמתנות היו מתקבלות בחדר המזכירות.

החל משנת תשמ"א, הייתה ההתעודות משודרות באמצעי התקשורת, ודברי הרבי הגיעו אל מאות אלפי בתי אב. הדבר היה ניכר אף בסגנון חלק מהשיחות, בהם דיבר הרבי אודות עניינים פשוטים כחינוך הילדים ושבע מצוות בני נח, הפונים אף לאומות העולם, 'לתקן עולם במלכות ש"י'. בהתעודות רבות, הקדיש הרבי שיחה לממשלת ארה"ב, עם הצעות לשיפור הנהגת המדינה.

תשמ"ב

התרגשות גדולה ליוותה את ארועי שנת השמונים, בתשמ"ב. י"א ניסן חל ביום ראשון, וכבר בשבוע שלפניו התקבצו אל בית חיינו אלפי יהודים, כשתחושת רוממות והתעלות מיוחדת אופפת את ההכנות. באותם ימים, היה הרבי מתפלל את תפילות ימות החול ביזאל הקטן, אך לקראת י"א ניסן, לרגל האורחים הרבים שהגיעו לחוג את שנת השמונים, החל הרבי להתפלל ביזאל הגדול. באותה שנה, הולחן לראשונה (ע"י הבעל מנגן החסיד, ר' פייטל לוי) ניגון חדש על פסוקים מהקאפיטל החדש של הרבי, והחסידים נגנו אותו אחרי כל תפילה, ובכל הזדמנות.

גם ה'בימה' של התפילות, שבאותן שנים הייתה מוקמת בחודש תשרי בלבד, נבנתה בימים אלו על מנת להקל על האורחים הרבים לראות את הרבי.

איחולים ומתנות

ספרים וחבורות רבים ראו אור באותם ימים, לכבוד שנת השמונים להולדת הרבי. בין הספרים היו: מהדורה מיוחדת של ספר ה"תניא" שנדפסה בהוראת הרבי, בתוספת צילומי ה"שערים" של כמעט כל מהדורות ה"תניא" שיצאו לאור במשך השנים, ותצלומי כתבי-יד מה"מהדורא קמא" של ספר התניא; כך י"ח של "לקוטי שיחות", על פרשיות ספר במדבר; "קובץ י"א ניסן - שנת השמונים"; קובץ מאמרים שנאמרו ע"י הרבי בימי י"א ניסן במשך השנים; לקט חידושים וביאורים למסכת שבת שנלקטו מתוך שיחות הרבי, ע"י תלמידי הישיבה הגדולה של ליובאוויטש במיאמי; לקט פסקי הלכה ומנהג שנאספו מתוך שיחות ומכתבי הרבי; אוסף ביאורים על פרקי אבות מתוך ביאורי רבינו; ספר "אגרות קודש" של כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע;

בשנת תשמ"ו, חל י"א ניסן ביום ראשון. לשאלת מארגני ה'שידור' מהתועדויות הרבי, השיב כי ההתועדות לכבוד י"א ניסן נתקיים בשבת קודש. סדר זה נמשך גם בשנים הבאות. בחלק מהשנים, נשא הרבי שיחה בליל י"א ניסן, לאחר תפילת ערבית.

נסיעות לאוהל

ביום זה, בכל שנה היה הרבי נוסע לציון אדמו"ר הרי"צ. החל משנת תשל"ח, נסע הרבי ביום שלפניו או שלאחריו.

בשנת תשמ"ב, הזכיר הרבי את מנהגו ללכת לציון, בשיחת ר"ח ניסן. הרבי אמר שכיון שיום ההולדת הוא זמן להתבוננות, ובפרט שביום שלאחריו הוא נוסע לציון, לא יוכל לדבר עם כל אחד ביחידות בזמן זה.

החלוקות

ביום ראשון, יום הבהיר י"א ניסן, כשבא הרבי מביתו, החל לחלק

בשנת תשד"מ, חל י"א ניסן בערב שבת קודש, והרבי התועד בליל שישי. בסיום ההתועדות הודיע הרבי על חלוקת ספרי תניא לכל הקהל בכדי להוסיף בלימוד החסידות ובהפצת המעיינות בכל אתר ואתר. החלוקה, אמר הרבי, תתבצע באמצעות אברכי הכולל ובסיוע בחורי הישיבה. בנוסף, נתן הרבי לחברי הכולל חבילות שטרות של דולר, על מנת לחלקם לכל אחד מהנוכחים יחד עם ספר התניא.

הרבי המתין במקומו עד שהגיעו ארגזי הספרים, ואמר: "אם כן – יכול אני לגשת לקבל את ספר התניא"... והלך לעבר היציאה, שם עמד אחד מאברכי הכולל. כשראה את הרבי עומד על ידו נתן לרבי תניא מתוך הארגז בצירוף דולר, הרבי המתין שחברי המזכירות יקבלו גם, ויצא מן הז'אל'.

למחרת, ליל שבת קודש, התקיימה ב-770 התועדות חסידים רבתית לכבוד היום הגדול. הרבי כתב במענה להודעה על התועדות זו "אזכיר על הציון שיהא בהצלחה וכו'". בהתועדות לימד הרב מענטליק את ה'מכתב כללי' של הרבי שיצא בר"ח ניסן, ובהמשך התועדו הרבנים והמשפיעים עד השעות הקטנות של הלילה.

שטר של דולר לצדקה. תור ארוך השתרך, והחלוקה ארכה כשעה וחצי. הרבי היה לבוש בסרטוק משי בעת החלוקה. יצוין, כי מאותו יום החל הרבי לחלק דולרים בקביעות בכל יום ראשון בשבוע.

גם בשנים הבאות חילק הרבי ביום י"א ניסן שטרות דולר לקהל החסידים והאורחים הרבים.

בשנת תשמ"ז יצא לאור לראשונה 'קונטרס י"א ניסן'. המוציאים לאור, חששו בתחילה לקרוא לו 'קונטרס י"א ניסן', וכשהכניסו לרבי את הפתח דבר להגהה, ציינו שני אפשרויות: קונטרס י"א ניסן או חג הפסח. הרבי סימן את 'קונטרס י"א ניסן', והעביר קו על האפשרות השניה. התאריך שנחתם בפתח דבר היה י' ניסן.

תשמ"ה

שנת תשמ"ה הייתה הפעם האחרונה שהרבי התועד ביום י"א ניסן עצמו. חודשים ספורים אחר כך פרצה פרשת הספרים, שזעזעה את אמות הספים בבית חיינו.

בי"א ניסן של אותה שנה, התקיים סיום המחזור הראשון בלימוד הרמב"ם היומי, שעל התקנה הכריז הרבי פחות משנה קודם לכן, באחש"פ תשמ"ד. בהתועדות ערך הרבי 'סיום' על ספר משנה תורה, כשהוא קורא את ההלכות האחרונות בספר, ואף נשא 'הדרן'

הברכה, היה הרבי משיב ברכה קצרה למברכים.

עד שנת תשמ"ו היה המברך ר' משה פנחס הכהן כ"ץ, הגבאי בבית חיינו. לאחר פטירתו, ברך את הרבי ר' שניאור זלמן גור-אריה, איש בית רבי.

בשנים האחרונות, ברכת הרבי התארכה לכדי שיחה של ממש, והחל מתשל"ח הגיה הרבי את השיחה שאמר.

בשנת תשמ"ח, כשהתפלל הרבי בביתו, לאחר ברכת זקני החסידים ברך א' הנוכחים את הרבי בברכת כהנים. הרבי ענה על ברכת הכהן, ואיחל שבגאולה האמתית והשלמה יברך אהרן הכהן עצמו. מאותה שנה, הפך זה לנוהג קבוע, ואחר ברכת ר' שניאור זלמן גור-אריה היה אחד הכהנים מברך את הרבי בברכת כהנים.

בשנת תש"נ, במשך כל שעת הברכה עיני הרבי היו עצומות, ופניו הקדושות היו רציניות. כשסיים ר' ש"ז גור-אריה את הברכה, הכריז: וכשהרבי יגיד "אמן כן יהי רצון" על כל הברכות, וודאי יקוימו כולם! ואכן, הרבי בפתח במילים: "לכל לראש, אמן כן יהי רצון"... והסביר שע"פ פסק הרמב"ם (הלכות פרה אדומה) כשיהודי שומע דבר טוב, עליו לענות מיד "אמן כן יהי רצון".

טנקי המצוות

החל מ"א ניסן תשל"ה, היו יוצאי התמימים ואנ"ש בכל שנה בשיירת 'טנקי המצוות' ברחובות ניו-יורק. עם השנים, השיירה הלכה וגדלה, כשהחסידים פועלים במרץ ועושים ככל יכולתם בכדי להביא קורת רוח לבעל יום ההולדת.

בי"א ניסן תשנ"ב, שנת התשעים, ארגנו הבחורים שיירת ענק של תשעים טנקים (!)

ביום י"א ניסן. שיירת הענק, הביאה לקידוש השם עצו ולגאון יעקב לאלפי היהודים שנחשפו אליה. גם כלי התקשורת לא פסקו מלסקר את השיירה המופלאה, שכמוה עוד לא נראתה.

יום החינוך

בשנת תשל"ב, לרגל יום הולדתו השבעים של הרבי, התקיים 'דינר' בפילדלפיה בהשתתפות נשיא ארה"ב דאז, מר פורד. במהלך ה'דינר' הוכרו על הקמת ארגון 'ידידי

מאז, הקונטרס שיצא לאור בכל שנה לקראת חג הפסח נקרא בשם 'קונטרס י"א ניסן'.

בשנת תשמ"ט, העניק הרבי קונטרס "אהבת ישראל", לאנשים מעל בר מצווה. הקונטרסים אולו במהירות, והרבי המשיך לחלק שלושה דולרים לצדקה לכל אחד מהעוברים.

בשנת תש"נ, יצא לאור 'קונטרס י"א ניסן', ובו מאמר "כי ישאלך בנך" שאמר הרבי בשנת תשל"ח, וכעת יצא מוגה. הייתה זו הפעם הראשונה בה חילק הרבי לכל הקהל מאמר שנאמר על ידו. בתוך כל קונטרס היה גם שטר של דולר, והרבי ציווה להכריז שזה בכדי לתתו לצדקה.

בשנת תש"א, כבשנים הקודמות, חילק הרבי דולרים לצדקה לכל הנוכחים. על הקיר של בית הכנסת, נתלה שלט גדול "הגיגת שנת התשעים להולדת כ"ק אדמו"ר שליט"א" (היה זה שלט שתלו על כל הטנקים שיצאו למחרת למבצעים, ראה ערך נפרד), וכשיצא הרבי מבית הכנסת, הביט על השלט.

ברכות זקני החסידים

בכל שנה לקראת י"א ניסן היו מגיעים אל הרבי מכתבי איחולים לכבוד יום ההולדת מאישים מכל גווי הקשת, גדולי האדמו"רים והרבנים, לצד אישי ציבור נכבדים. בנוסף, שלוחים רבים מזקני החסידים, ואישי ציבור שונים, היו מנצלים את ההזדמנות ונכנסים אל הרבי ליחידות, בכדי להביע את ברכתם.

ברבות השנים, נתייסד המנהג, אשר מלבד הברכות הרבות שהובעו באופן פרטי, היו זקני החסידים מברכים את הרבי במעמד כלל החסידים, כשלאחר ברכת החסידים היה הרבי משיב בברכה לכל הנוכחים. היה זה מעמד נורא הוד, ומרטיט כל לב. הברכה, שנאמרה מעומק נקודת לב המברכים, נתנה ביטוי עז לאהבתם הגדולה של החסידים לרבי. הייתה זו הזמנות מיוחדת, בה חסידים כביכול 'השיבו' לרבי על אהבתו ומסירותו, וברכותיו המשפיעות גשמיות ורוחניות, משך כל ימות השנה.

הפעם הראשונה בה ברכו זקני החסידים את הרבי הייתה ב"א ניסן תשכ"ג. המשפיע ר' שמואל לויטין בירך את הרבי בשם כל עדת החסידים, והרבי השיב לברכה: ה' יעזור, שכל הברכות שמברכים אותי, והברכות שאני מברך יקוימו. אחר כך ביקש ר'

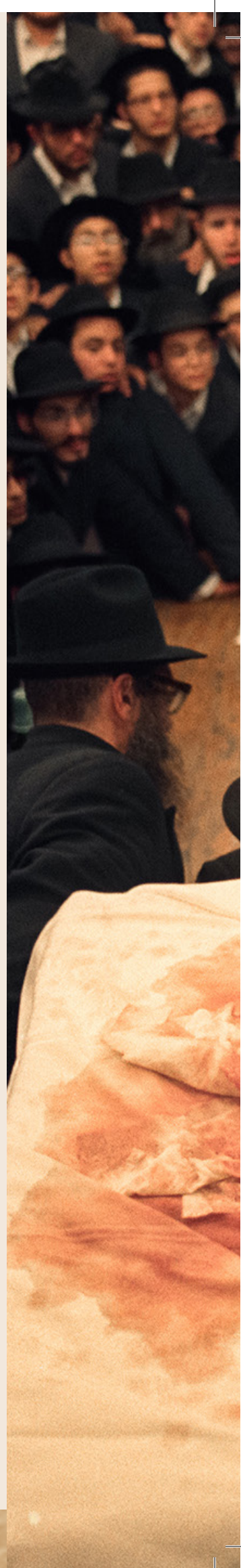
שמואל מהרבי שיגיד מאמרים בכל שבת, והרבי ענה לו "זה לא חסר לאף אחד".

הפעם הבאה, הייתה בשנת תשל"ד, ומיני אז נוסד המנהג באופן קבוע בכל שנה. לרוב היה זה לאחר תפלת מעריב, זקני החסידים היו ממתנים על יד חדר הרבי, ומברכים בשם כל החסידים. בסיום

”לכל לראש א חוב,
און נאכמער: א זכות
נעימה, א זיסע און
גוטע התחייבות, אויף
אויסדריקן א יישר כח
פאר די אלע וואס האבן
זיך צוזאמענגעקליבן
דא... אז ס'זאל זיין אין אן
אופן פון ”תשנה לשנה
הבאה”

י"א ניסן תשל"ח

היחידה לקיום העולם כראוי, "לשבת יצרה", היא על ידי קיום שבע מצוות בני נח המיוסדים על ההכרה בבורא העולם ומנהיגו, עובדה שלא היה לה אח ורע במשך הדורות! ענין זה, מהווה פריצת דרך להפצת האמונה בבורא העולם ובקיום שבע מצוות בני נח בקרב אומות העולם.

בנוסף, מספר פעמים אף שיבח הרבי את עזרתה הגדולה של הממשלה לכ"ק אדמו"ר הרי"צ להגיע בשלום לאמריקה. הודות לכך, אמר הרבי, התחילה המהפכה בעניני יהדות באמריקה ש"אמריקה איז ניט אנדערש", והדבר נזקף גם לזכותם.

בשנת תשמ"א, איחל הרבי מעל בימת ההתועדות רפואה שלמה וקרובה לנשיא מר רייגן, ששלח את ברכתיו לרבי ממתת חליו בבית הרפואה, לאחר ניסיון להתנקש בחייו. בהמשך ההתועדות, אמר הרבי כי מה שהביא את היורה למעשה זה הוא העדר חינוך ראוי בקטנותו, וקרא לתקן את המעוות בחיזוק הקיום של שבע מצוות בני נח, ובחינוך בבתי הספר בהתאם לזה.

ליובאוויטש באמריקה. היה זה היה מאורע נדיר, שביטא כבוד ויקר לרבי ולחב"ד, והביא לקידוש שם שמים. אחד העיתונאים בארה"ב כתב באותה תקופה שכל ארגון יהודי היה 'נותן את ידו הימנית' כדי לזכות לדבר זה.

בשנת תשל"ח, העבירו שני בתי המחוקקים של ארצות-הברית הצעת חוק המכריזה על יום "א ניסן כיום החינוך", שהוא "יום של חשבון נפש והרהורים לכל אזרחי ארה"ב במיוחד בתחום החינוך, בהתבסס על עשרת הדברות ושבע מצוות בני נח". על החוק חתם נשיא ארצות הברית, ונוסח החוק נשלח אל הרבי.

בשנים הבאות, הפך זה לנוהג קבוע של בתי המחוקקים האמריקנים, ובכל שנה היה מקבל נשיא ארה"ב משלחת של נציגי החסידים, ובמעמדם חתם על "א ניסן כיום החינוך".

הרבי התייחס לכך רבות, והביע הכרת תודה לממשלת ארה"ב על פועלה הרב להוספת צדק ויושר בעולם. הרבי הדגיש את גודל הפעולה בכך שנשיא המדינה הנחשבת ל'מעצמת העל של העולם', יוצא בקריאה והכרזה בפומבי שהדרך

הרבי נסע לביתו, וזמן קצר לאחר שחזר הוציא את הפתח דבר (ראה תמונה), עם התאריך: "א ניסן תשמ"ז.

הת' מענדל אזימוב דאג להדפיס הקובץ במהירות, וכבר ביום ראשון הקבצים היו מוכנים.

הפתח דבר היחיד שנשא את תאריך "א ניסן באותה שנה, היה ההגדה עם פיענוח המ"מ שהוצאנו!

מספר שליח כ"ק אדמו"ר ר' אברמ'ל שטרנברג:

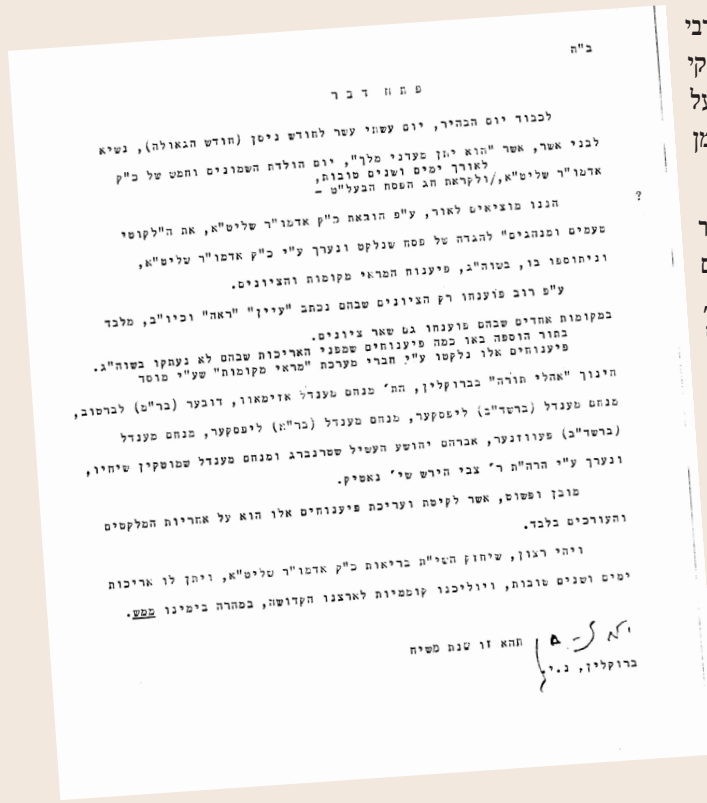
בהיותי תלמיד בישיבת אהלי תורה, אני וכמה מחברי היינו מפענחים בכל שבוע את המ"מ והציונים שבליקוטי שיחות, ולקראת שבת היינו מוציאים קובץ עם הפיענוחים המלאים.

בתשמ"ז, עלתה הצעה לפענח כל המ"מ וציונים בהגדה של הרבי. התחלנו לעבוד על זה, וכתבנו לרבי. הרבי הואיל לענות: "שייך לקה"ת". פנינו לר' יהודה קרינסקי יו"ר הימרכו לענייני חינוך, והוא אמר לנו שהממונה על העיסוק בזה הוא ר' זלמן חאנין, שהיה אחראי באותו זמן מטעם קה"ת על הדפסת ספרי הרבי.

פנייתנו אליו נענתה בסירוב, בטענה שאי אפשר לסדר ההגדה מחדש, ושזה 'הפקרות' שבחורים צעירים יעבדו על זה. למרות זאת, אנחנו המשכנו בעבודה, מתוך תקווה שנצליח לקבל רשות. בקשנו ממנהל הישיבה ר' יוסף רוזנפלד לפעול על ר' זלמן חאנין להעניק לנו אישור, ואכן, כשבוע לפני פסח התקבל האישור המיוחד בתנאי שמישהו אחראי יעבור על זה. ר' צבי הירש נוטיק, חבר מערכת אוצר החסידים נטל את האחריות, ושמחתנו הייתה גדולה.

ביום שישי "א ניסן, כתבנו לרבי שהקובץ מוכן לדפוס, והכנסנו את הפתח דבר בלי לציין תאריך, כפי המנהג שהרבי היה כותב את התאריך בפתחי דבר.

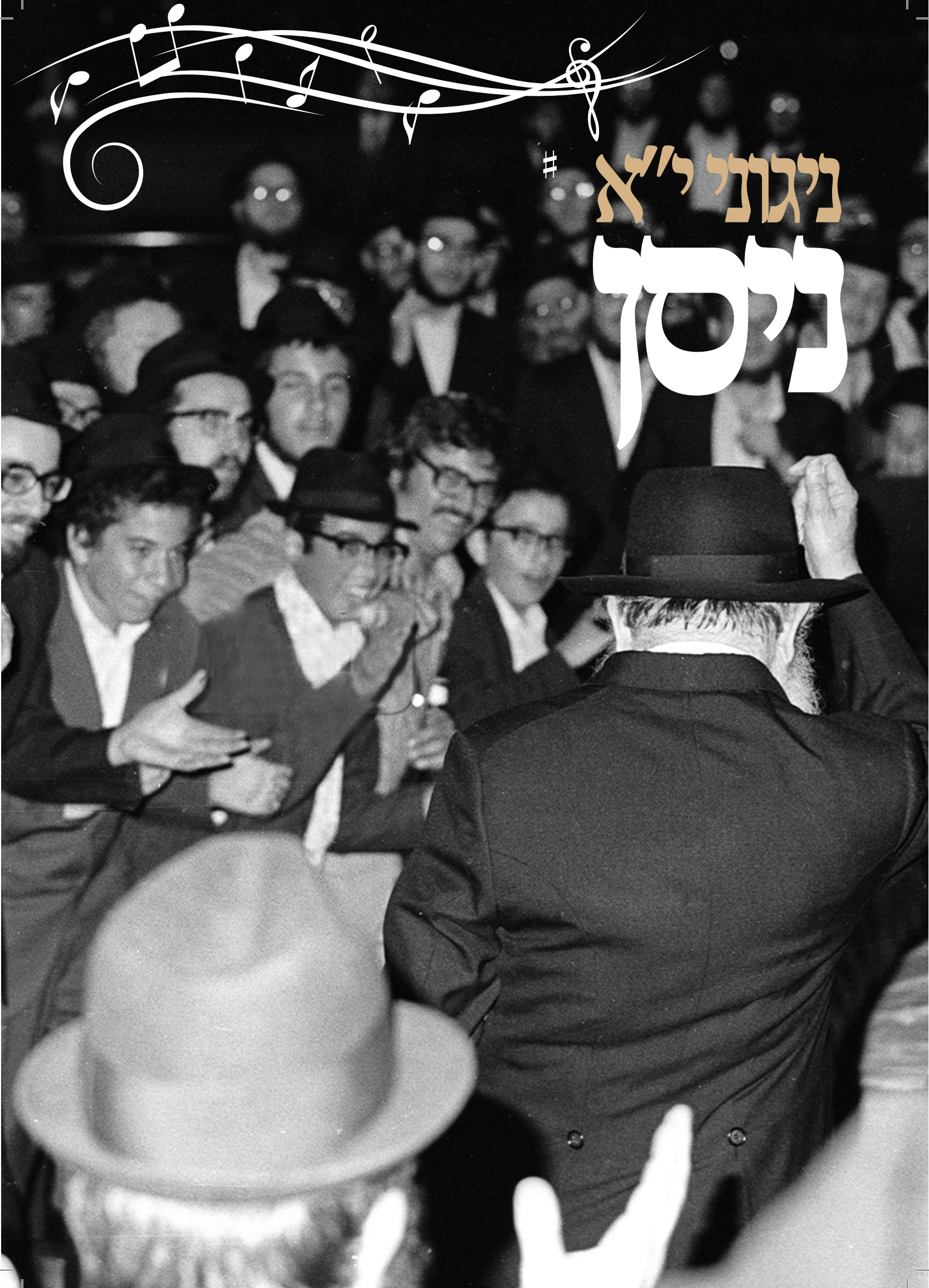
בשבת הרבי התועד, ובתוך ההתועדות הודיע שבמוצ"ש תיערך עוד התועדות. מיד אחרי מעריב

נִגְוֵי י"א

נִסְחָן

ויתן בפי שיר חדש

הדבר הפך למסורת של ממש. בכל שנה, לקראת י"א ניסן, מחברים החסידים ניגון למספר פסוקים מהפרק החדש של הרבי. ברבות השנים, הלך המנהג והתפתח, עד שהיה לחלק בלתי נפרד מההכנות ליום הבהיר, ומאווירת החג.

בהתפתחות הניגונים, אפשר למנות שלושה תקופות:

א. בשנים המוקדמות לנשיאות הרבי, כאשר היה ניגון חסידי ישן על מילים מהפרק של הרבי, חסידים היו שרים אותו בהתועדויות.

דוגמא לכך, הם הניגונים "ימים על ימי מלך" מקאפיטל ס"א בתהלים שניגנו בתשכ"ב, "אך לאלוקים" מפרק ס"ב, "צמאה לך נפשי" מפרק ס"ג, וכן הלאה.

אך לא בכל שנה היה כזה ניגון...

ב. לאחר כמה שנים, החליטו לבחור כמה פסוקים מהפרק החדש, ולחבר אותם עם מנגינה ישנה, שקודם לא היה לה מילים. הפעם הראשונה הייתה לקראת י"א ניסן בשנת תשל"ל, על המלים "כי אלוקים יושיע ציון" מתוך פרק ס"ט. נוהג זה נמשך עד לשנת תשמ"א.

הרבה מניגוני י"א ניסן נכנסו לקלטות של נחור"ה, שיצאו באותם שנים. בשנת תשל"ה, כאשר המוצאים לאור הביאו לרבי את רשימת הניגונים שהם חושבים להקליט עבור הקלטת השמינית, הרבי הוסיף לרשימה מספר ניגונים, ובניהם את הניגון "ואלוקים מלכי מקדם" - הניגון שחובר לכבוד י"א ניסן של אותה שנה.

יוצאת דופן הייתה שנת תשל"ב, שנת ה ש ב ע י ס . ה ה ת ר ג ש ו ת הרבה של ה ח ס י ד י ם לקראת יום מלאות שבעים

שנה להולדת הרבי, ותקופת ההכנות הגדולה, השפיעה על הניגונים, ובאותה שנה חוברו ארבעה ניגונים ישנים לפסוקים מהפרק של הרבי ("בך ה' חסיתי", "אבוא בגבורות", "כמופת הייתי לרבים", תרננה שפתי"). את כל הניגונים שרו בהתועדות של הרבי, אך הניגון האהוב ביותר היה "בך ה' חסיתי", והוא הושר שוב ושוב בהתועדות.

ג. לראשונה, לכבוד י"א ניסן תשמ"ב - שנת השמונים, הלחין הבעל מנגן החסיד ר' פייטל לוי מנגינה חדשה על הפסוקים "הרנינו לאלוקים עוזנו... שאו זמרה וגו'".

הניגון התקבל, ומני אז קיבל ענין הניגונים צביון חדש. מיני אז, ככל שנה היו כמה מבעלי המנגנים מלחינים ניגונים חדשים לכל אחד מהפרקים של הרבי, והניגון שהתקבל על ידי החסידים הושר באותה שנה. אווירת השמחה של י"א ניסן, נרגשת היטב בניגונים השונים שהולחנו במהלך השנים.

בשנים אלו, בהם הלחינו ניגונים (מקוריים) לפרקי הרבי, לא היו כללים ברורים כיצד יבחר הניגון. אי הבהירות, יצר מתחים שונים בין המלחינים, שאיוו מאוד שניגונם יעלה על שולחן מלכים. לבחורים, הייתה השפעה גדולה בבחירת הניגון, והמלחינים השונים עשו אפוא מאמצים גדולים בכדי להשפיע עליהם לבחור את הניגון פרי יצירתם.

בהמשך השנים, נוסדה ועדה של מספר בעלי מנגנים, שהיו בוחרים מתוך כלל הלחנים את הניגון שיושר אצל הרבי. ועם זאת, ארע והניגון שהושר לבסוף היה אחר ממה שבחרה הועדה. כדבר הזה ארע בשנת תשמ"ט, כאשר כמה ניגונים הולחנו והועדה בחר את אחד מהם כניגון לאותה שנה. עם זאת, קבוצה של חסידים לא היו שלמים עם החלטת הועדה, והם המשיכו לשיר ניגון אחר, שחיבר הבעל מנגן החסידי ר' שלם ברוכשטט על הפסוקים "שיר מזמור לבני קרח". תבוא לפניך תפילתי. ואני אליך ה' שיוועתי". כמובן, הדבר גרם לאי נעימות בשעת השירה...

בשבת הגדול, ערב י"א ניסן שחל באותה שנה ביום ראשון, הכריזו לפני התועדות הרבי, שעל מנת למנוע מהומות בנוכחות הרבי, ישירו אך ורק את הניגון שעליו החליטה הועדה. לאחר שהרבי ירד למטה וערך קידוש, החזן ר' משה טלישבסקי החל לנגן עם כל הקהל עם הניגון שהחל במילים "תבוא תפילתי".

אך להפתעת כולם, בשיחה הראשונה בהתועדות ביאר הרבי בהרחבה את הפסוק הראשון בפרק החדש: "שיר מזמור לבני קרח למנצח על מחלת לענות משכיל להימן האזרחי". הניגון היחידי שכלל את מילות הפסוק הזה, היה הניגון שחיבר ר' שלום ברוכשטט, וכך, עם תום השיחה החלו כולם לנגן בעוז את הניגון המפורסם שמתחיל במילים "שיר מזמור", ומיני אז נקבע ניגון זה כניגון של אותה השנה.

יפרח בימיו צדיק

בין ניגוני י"א ניסן, בולט הניגון "יפרח בימיו צדיק", משנת תשל"ג. במקורו, הוא ניגון השייך לחסידות ויז'ניץ, המילים הם מקאפיטל ע"ב, וחיבר אותם למנגינה השליח ר' שלמה קונין מקליפורניה. פסוקים אלו מדברים אודות צדיק היוצא וכובש את העולם, וכל אויביו בטלים. המפרשים על אתר מבארים שפסוקים אלו מדברים אודות מלך המשיח. הצירוף של מילים כה מדויקות ומנגינה טובה, יצרו ניגון שכבש את הלבבות של החסידים, והיה לאחד מניגוני י"א ניסן הבולטים. ועם זאת, לקח זמן עד שהניגון קיבל את עידודו של הרבי, וכה ארע:

בהתועדות י"א ניסן שרו את הניגון, אך הרבי לא הראה תנועת

עידוד. הדבר נמשך גם בהתועדות הבאות. באותם שנים, היה החזן ר' יואל ש"י כהן מתחיל את הניגונים בהתועדות השבת, אחרי שהרבי היה עושה קידוש, והניגון הקבוע שהיה מושר ראשון בהתועדות היה הניגון מהפרק של אותה שנה.

כעבור מספר שבועות, ר' יואל שיער שהרבי כפי הנראה לא מקבל את הניגון, והחליט להפסיק לנגן אותו, ולהחליפו בניגון אחר. אך בהפתעה, בעיצומה של ההתועדות תמה הרבי מדוע עדיין לא ניגנו את הניגון הקבוע, והורה לנגנו כעת...

החל מאז, הרבי התחיל לעודד את ניגון "יפרח בימיו צדיק", כששביעות רצון נראית על פניו הקדושות.

בשנה שאחר כך, בכדי לא 'להיפרד' מהמנגינה הלבבית המוצלחת, חסידים הוסיפו את הפסוק "כלה שארי ולבבי" מהפרק החדש על אותה המנגינה, ואותה שרו גם בשנה הבאה.

ר' בנציון שנקר'ס ניגון

זה היה בתשל"ד. ר' בנציון שנקר, מגדולי המלחינים בחסידות מודז'יץ, המפורסם בחוש הנגינה שלו, היה גר בקראון הייטס, והלחין ניגון מהפרק החדש של הרבי.

את ניגונו הוא חיבר לפסוק "ואני קרבת אלוקים", ופנה לידידו ר' יוסל ווינברג שיבקש עבורו רשות מהרבי ללמד את הניגון בעת ההתועדות. וכך בהתועדות חג השבועות תשל"ד, ר' בנציון עמד, ולימד את הניגון לחסידים.

כשהרבי חילק כוס של ברכה במוצאי שבועות הקהל שר את הניגון החדש, כשהרבי מעודד את השירה. בהמשך, הושר הניגון במספר הזדמנויות בנוכחות הרבי (ניתן לשמוע הקלטה משירת הניגון בהתועדות הרבי, בחמשה עשר בסיון תשל"ד, מיד אחרי השיחה הראשונה).

שובה ה', עד מתי?

ללא ספק, הניגון שזכה לעידודים הנמרצים ביותר של הרבי הוא "שובה ה' עד מתי", שחובר לקראת י"א ניסן תנש"א – שנת הצדי"ק. השירה וההתלהבות באותה שנה, כשהרבי מעודד עם שתי ידיו הקדושות את הניגון ללא הרף, הגיעו לשיאים חדשים. מילות הפסוק שמבטאות את הגעגוע העמוק לה', להתגלות מלכותו עלינו ולסיום הגלות, השתלבו היטב באווירת המיוחדת ששרה בבית חיינו, של ציפייה דרוכה להתגלות משיח. את הניגון הזה שרו אצל הרבי בכל שבוע ושבוע, ופעמים רבות גם בימות החול.

"זו הייתה הרגשה שאי אפשר לתאר", מספר הבעל מנגן החסידי ר' פייטל לוי, שהלחין את הניגון. "ההרגשה הזאת חזרה על עצמה כל שבוע ושבוע בחודשים האחרונים, עד ליום המר כ"ז אדר.

אמנם, כבר שנים ארוכות לפני כן הונהג ב-770 שהניגון הראשון ששרים בכל התועדות הוא ניגון הקאפיטל של אותה שנה, אך בתנשא – נ"ב משהו היה מאוד שונה.

"הפעם הראשונה בה ניגנו את הניגון בפני הרבי עומדת לנגד עיני. אני סיימתי את החיבור הסופי בליל שישי האחרון שקודם י"א ניסן, וכשנכנסה השבת קהל הבחורים ואנ"ש כבר שמעו את ההקלטה, ולמדו את הניגון היטב. כשהרבי נכנס לקבלת שבת כולם שרו את הניגון בהתלהבות מיוחדת, וחיכו לראות את תגובת הרבי.

"אינני יכול לתאר במילים, את השמחה שמלאה את לבי כשאני רואה לנגד עיני את המבט שביטא הנאה אמיתית שהיה נסוך על הפנים של הרבי. מאותו זמן, האהבה של הרבי לניגון רק הלכה וגדלה, ועל כך יעיד כל חסיד שהיה באותם ימים בבית חיינו.

"ניגון זה היה מעודד במיוחד על ידי הרבי. הרבי אהב מאוד את הניגון, (וכך גם הבחורים ואנ"ש). היה ניכר לעין שהרבי מעודד את הניגון בצורה יוצאת מן הכלל בכל הזדמנות בה שרו אותו.

"אך יותר מההתרגשות שנגרמת מהניגון עצמו, ממילתיו

וממגינתו הלבבית, אלו הזיכרונות מהעידודים המיוחדים של הרבי, מהזמנים המיוחדים של חורף תשנ"ב עם הרבי. בחדשים האלו, הרבי נתן את עצמו לחסידים בצורה שלא הייתה כמותה בזמנים קודמים. ככל שהשבועות עברו, יותר ויותר לילות הוקדשו לחלוקת דולרים לציבור, הרבי נשא שיחות מספר פעמים בכל שבוע, ויותר ממה שהיה תמיד הרבי חילק קונטרסים לכל חסיד, אנשים נשים וטף. מדי פעם החלוקות אף היו עם דולרים ולקאה.

את רבים מהחלוקות האלו היה מלווה הניגון "שובה שובה". הרבי היה מעודד את השירה של שובה בחזקה, כשהוא מפסיק מדי פעם באמצע החלוקה כדי לעודד את הקהל. זה מה שעושה את הניגון "שובה שובה" כל כך מיוחד. כשמנגנים אותו צפים מראות הזמנים המיוחדים האלו עם הרבי. וכשחושבים שאלו היה החודשים הסמוכים לפני כ"ז אדר, הזיכרונות הללו מנגנים על מיתרי הלב והנשמה של החסידים שזכו לחוות את הרגעים האלו עם הרבי.

שובה ה' עד מתי, והנחם על עבדיך. שבענו בבוקר חסדך, ונרננה ונשמחה בכל ימנו. יראה אל עבדיך פעליך, והדרך על בניהם.

הרבי מלובביץ

ח"י – וצבעוני

התועדות שקיים הרבי מלובביץ' לפני כמה ימים, חז"ל ברה שידור צבעוני ח"י בר"ה, סלוודיית-כבלים. אמרתי קצת להטעם נקודות טריכות ברוחי אהיב באמצעות לוח יין.

השידור והעבר מתוחזק זה שידור. שירות תעשיית לובביץ' מלובביץ' שליד המרכז של הני"ח באיסטון פארקוי בברוקלין. בקרוב יתקיים שידור קבוע של התועדות של הרבי. לכל רחבי ארצה.

ה' חשון תש"ם << עתון 'דבר' היוצא לאור בארץ הקודש מדווח על שידור התועדות הרבי באמצעות הוידאו, המאפשרת לחסידים הצמאים שאינם יכולים להשתתף בפארברענגען בגופם לראות באור פני מלך חיים. "בקרום יתקיים שידור קבוע של התועדות של הרבי, לכל רחבי ארצה", מדווח העיתון.

י"ב ניסן תשל"ב << העיתונות הישראלית מדווחת בהרחבה על השידור החי שנערך יום קודם מהתועדות י"א ניסן אצל הרבי. עוד מדווח העיתון על ביקורו הצפוי של שגריר ישראל באר"ם מר יצחק רבין אצל הרבי, ועל מתנות מיוחדות שנשלחו אל הרבי.

שידור חי מן התועדות של הרבי מלובביץ' בברוקלין

בידור חי מהתועדות של הרבי מלובביץ' בברוקלין בניו יורק שנערך לרגל יום הולדתו ה-70 לכל ריכוזי חב"ד בשלם, קרא הרבי להגברת ליכוד התורה וביקש מחסידיו להקים בספר סנה"ל לפחות זוג מסודות חזרה וחינוך חרדים.

הרבי קרא לעולים החדשים שהגיעו לאחונה כרוסיה, לרמ"ה סוף באוהה פסיוה. עמס סוהמה להם בחו"ל, בקיום החזרה והגנות. השידור החל בשעה 3:30 לפנות בוקר ונמשך עד שעה 5 בבוקר בישראל היטב. השידור לשידה ריטוויס ובינידים נכר חכ"ד, לוד, ירושלים חל"אניב בני"בנק ונחלה חב"ד בקריית מלאכי.

כ-300 מחסידיו חב"ד בארץ נסעו כאומן מיוחד אל דרב כדי להשתתף בהתועדות לרגל יום הולדתו ה-70. החסידים הפכו לרבי מתנות מאשיים בארץ, בנייהם של הרב רבאסי להלל אביב יפו דרב ש גורן, אשר שלח נביע כסף ענק שהקדשה מיוחדת חרותה עליה. המסורר אבידיס סלונסקי שלח לרבי 10 כרכים של יצירותיו. (2)

כפי"ה, "בני"ח בארץ ישראל ינ"ה, בי"ח: השגריר רבני עמד לנכר היים אצל הרבי מלובביץ' שינגן אמש את יום הולדתו ה-70 ונכס"א סור שלח לרבי סי – בח"י תשל"ב עשויים חב"ד שדי"סי נכנחם את האופי"ר של חב"ד. ספנס צירי"ח ניו יורק נכלח לרבי שמתח זה כל הניו.

קהל רב נאסף אמש בחצרו של האדמו"ר סניח סנדל סניאור סין בברוקלין כדי להשתתף בה"י גדות חסידות שנסכנה ער אור הנוקר כדי לסמוע את דברי הרבי.

דעם רבינ'ס אן ענטפער | כתבי יד קודש בפרסום ראשון

Handwritten notes on a piece of paper, including the name "אברהם" and other illegible text.

Handwritten notes on a piece of paper, including the name "אברהם" and other illegible text.

מענה מיוחד בכת"ק כ"ק אדמו"ר הרואה אור לראשונה, על מכתב הרב חיים ברוך הלברשטם, מנהל מרכז שידורי חב"ד - wlcc, שפירט שמות מספר מקומות מהם ביקשו לעשות קו שידור קבוע. בחלק השני של מכתב שאל הרחיב"ה האם לעשות משהו בנדון, בפרט לנוכח העובדה שמאן דהוא חיבל בחוטי מערכת השידורים. הרבי הקיף את המילה "קו" טלפון קבוע" וכתב בכתב יד קדשו: **הפיי? ההוצאות הכרוכות בזה?** סביב המילים "חיבל מאן דהוא בחוטים עוה"פ" סימן הרבי וכתב: **המסר עד"ז למזכ'?**

ציילום כת"ק כ"ק אדמו"ר במענה על פדיון נפש, המתפרסם לראשונה: **לטלפן אזכרים על הציון הק', ואחכה לבשו"ט** בהמשך המענה, שואל כ"ק אדמו"ר: **מהלך עבודתו במשרתו בקודש?**

הרבי חי בהתועדויות

הרב יצחק גולדשמיד
שליח כ"ק אדמו"ר, לונג-איילנד *

אצל הרבי, בדור השביעי, ההתועדויות הן דרך הקשר המרכזית של חסידים עם הרבי.

ההתועדויות הן עיקר הזמן בו היה הרבי באופן גלוי עם החסידים. מלבד ההתועדויות, היינו רואים את הרבי דרך קבע רק בתפילות השבת, ובימי שני וחמישי - בקריאת התורה. ואחרי תשמ"ח, הרבי הרי התועד ממש בכל שבת. ועוד ועיקר: ההתועדויות הן הדרך העיקרית בה "נתן לנו את תורתו". כמעט כל תורת הרבי, מקורה בפארברענגעניס, זאת בנוסף לענינים רבים השייכים להנהגת ישראל, הנמצאים רק בהתועדויות.

וכשמבוננים בזה, ברור שמי שחסר אצלו ענין ההתועדויות, הרי "העיקר חסר מן הספר". אי אפשר להתקשר ולהתחבר כדבעי אל הרבי בדרך אחרת.

כל חסיד, תמים ואברך, רוצה להרגיש שהרבי חי אצלו כמקודם. עלינו לדעת, שהדרך לכך היא צפיה וההתחברות להתועדויות של הרבי. ההתועדויות הן עיקר ההתקשרות. לפני ג' תמוז, כשזכיתי להיות אצל הרבי בקביעות, החל משנת תשמ"ו, הרגישו הבחורים, שאצל הרבי הכל נסוב סביב הפארברענגען, ו"להיות אצל הרבי" - זה להיות בהתועדות.

כשרואים וידאו מהרבי, חיים בעולם אחר. פשוט חיים עם הרבי. יש לנו את הרבי" למשך כמה שעות, לא רק באופן סגולי ומקיף - כמו בכל היום, אלא הרבי כמורה הפרטי, שמדבר אליך ואל נשמתיך.

מי שרוצה שהרבי יחיה אצלו, חייב לראות בקביעות התועדויות. מוכרחים ללמוד אידיש, ולהבין את השיחות של הרבי.

הרבי חי גם אחרי ג' תמוז, הרבי חי בתורתו, וכמשמתחברים לרבי באמצעות ההתועדויות מרגישים שהרבי חי אתנו.

מעמד הר סיני

הרב יוסף חיים קנטור
שליח כ"ק אדמו"ר, תאילנד *

אילו הייתה לנו אפשרות לשמוע הקלטה ממעמד הר סיני, לראות בוידאו את משה רבינו יושב ומלמד את בני ישראל תורה, האם יתכן שהיה מאן דהו מוותר על כך, ובוחר ללמוד מתוך החומש בלבד?!

ובכן, יש לנו!

בדורנו זכינו למה שלא היה באף דור, יש לנו אפשרות לראות ולשמוע אלפי שעות מהרבי, שהן עבורנו בדוגמת מעמד הר סיני. זו הדרך הכי טובה לקבל את דברי הרבי, להתחבר אל הרבי, ולהתקשר באמת. שמיעת וראיית דברי הרבי, הוא שלא בערך ללימוד תורתו מתוך הכתב. שומעים את הטון של הרבי עולה ויורד, ורואים את הלהט בו מדבר הרבי. כך אפשר לחוש את הגעשמאק הגדול בלימוד התורה.

בחור צריך לעשות חשבון לעצמו, כמה שעות יש לו את הרבי בכל שבוע? כשהיינו 770, השעות הכי ארוכות עם הרבי היו בהתועדויות השבת ובשיחות בימות החול, שעות על גבי שעות בכל שבוע. אלו היו שעות, שגם מי שלא הבין את דברי הרבי בשלימות, "היה עם הרבי"! וזה הנכס הכי יקר!

גם מי שלומד כל יום שיחה של הרבי, הרי בסך הכל של השעות, יש לו הרבה פחות מכך. בשביל "להיות עם הרבי", ולהרגיש את הקשר המיוחד שיש לכל אחד עם הרבי, מוכרחים לראות את התועדויות הרבי.

אי אפשר לתאר ההשפעה מוידאו של הרבי

הרב יוסף יצחק גורביץ'
משפיע ישיבת תומכי תמימים מגדל העמק *

אחד מיהודי צרפת, שהחל להתקרב בזכות 'מבצע תפילין', נכנס אל הרבי ל'יחידות', כסביבות שנת תשל"ב. באותה יחידות, הרבי דיבר עמו על עניינים נפלאים ודקים, שמעולם לא הזכירם.

בין השאר, הוא שאל: "רבי, אני שומע את החסידים מדברים עליך בהערכה והערצה בלתי שגרתיים. האין זה מוגזם?".

ענה לו הרבי: "אני אוהב כל יהודי באהבה 'גדושה' (הרבי השתמש בביטוי בצרפתית שמשמעותו: מעל ומעבר, עולה על גדותיה), וכנראה, החסידים מחזירים לי זאת". זאת אומרת, שהאהבה של חסידים אל הרבי, מקורה באהבת הרבי אליהם.

צפיה בוידאו של הרבי, היא הדבר הנעלה והנשגב ביותר. בלתי ניתן להצטמצם ולהתלבש באותיות בבואנו לתאר את מעלתו. הצפיה בוידאו היא הכרחית, צריך לא סתם להסתכל, אלא באמת, להביט היטב, להתבונן, להתקשר לזה.

רבים אינם יודעים, כי העובדה שיש בידינו תיעוד מההתועדויות של הרבי, הינה באתערותא דלעילא. בראשית שנות המ"ם הורה ועודד הרבי את תיעוד התועדויות הקודש בוידאו, ושידורן לרחבי תבל.

אין ספק, שאחת הסיבות לכך הינה משום שהרבי דאג לנו, לעת בה לא נזכה לחזות באור פני מלך, ולשמוע את דברי תורתו, ואת קולו הקדוש.

והרבי אומר לאותו יהודי צרפתי (שלימים נעשה בעל תשובה, ושמעתי ממנו את הסיפור הזה מספר פעמים): זה שיש לחסידים אהבה, זה מתחיל מהרבי, זה משום שהרבי מעניק את אהבתו לנו, וזה מה שמביא את האהבה העצומה, ואת התשוקה האין סופית של החסידים אליו.

גם העובדה שהרבי הוא שדאג שישאר בידינו אוצר נפלא זה של הוידאו מההתועדויות, היא שמובילה לכך שאנו נרצה ונזכה לראות ולהשתתף בוידאו. זה עמוק ומשמעותי מדבר שסתם כך הגיע לידנו, בהשגחה פרטית. הרבי עצמו חשב עלינו, על כך שהיום, בשנת תשע"ד, אנו נחיה אתו, ונשתתף בפארברענגען שלו. הצפיה בפארברענגען אינה רק בתור 'הכרת הטוב', אלא תוצאה ופעולה מדאגתו של הרבי אלינו.

ענין נוסף בצפיה בוידאו, היא הפעולה הנפעלת על-ידי הצפיה:

ראיית פני הרבי מגלה ומפתחת את עצם הנשמה, ומשפיעה על חיינו אף בדברים שאיננו מודעים להם.

פעם דיבר הרבי על שמחת בית השואבה, ששואבין ממנה רוח"ק, ואמר שכעבור חצי שנה מהריקוד בשמחת בית השואבה יכול היהודי להתעורר ולקיים מצוות בחיות ובהתלהבות, כשמה שהביא לכך הוא הריקוד בשמחת בית השואבה, לפני חצי שנה...

כך שמלבד עצם הקשר של ראייה והסתכלות, והעובדה שפשוט נעים ו'טעים' לראות את הוידאו,

הרי שגם בקיום התורה ומצוות זה יפעל קשר והתאחדות, שהקשר לאלקות יהיה חלק ממנו, שקיום התומ"צ יהיה בחיות והתלהבות, דברים אלו נפעלים באמצעות ראיית הרבי.

אין ספק שהדברים אמורים גם בבחור שבתחילה צופה בוידאו בקבלת עול. עליו לדעת, שזה שיתפתח אצלו רצון פנימי, התעוררות, אף כשלא יבין למה ומה קרה לפתע פתאום, הדבר הוא בכח הסתכלות בפארברענגען של הרבי.